

תורת אביגדור

הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל

שיחות מוסר והדרכה בפרשת השבוע
מיוסדות על שיעוריו, ספריו, וכתבי תלמידיו

פרשת אמור

מהדורת דרך החיים
לזכות

מרדכי וטובה ארמן

ולע"נ ברכה שמחה בת מרדכי צבי ע"ה

פרנס השבוע

להנצחות: 072-222-3383

מהדורת דרך החיים

לזכות מרדכי וטובה ארמן

ולעילוי נשמת

אליעזר מנחם בן אברהם שמואל
אלטע דבורה בת אשר

חיים שלמה בן דוב בער
גיטל בת מנחם מנדל

ניתן להשיג את החוברת בחינם:

		ירושלים
052-760-2289	בית-ר. B	ארזי הבירה 058-570-7758
055-678-6824	בני ברק	ביהכ"נ הר עבי 052-763-2150
054-851-9014	ברנפלד	בית וגן 054-841-9231
054-853-0541	גבעת זאב	גאולה-זכרון משה 054-841-7272
052-763-4167	טלססון	גבעת שאול 058-324-8175
052-447-4126	מודיעין	גני גאולה 058-321-9933
08-974-3086	קרית ספר	הר נוף
	<u>בית שמש</u>	ישיבת מיר 054-851-9014
02-995-1203	הקריה	נוה יעקב 052-766-5331
058-324-0374	רמב"ש א'	סורוצקין
	רמב"ש ב'	סנהדריה 072-222-3383
052-767-4151	רמב"ש ג' 1	סנהדריה המורחבת 054-859-3064
054-842-7664	רמב"ש ג' 2	עזרת תורה 058-328-5464
	ספרים ווינקעל	
	עלי הכהן 15	
	עיר העתיקה 054-854-0851	
	צומת בר אילן	
	ספרי אור החיים	
	בר אילן 4	
	קרית משה 052-266-9937	
	רוממה-המ"ג 058-324-4112	
	רחביה 052-764-3488	
	רמות 02-586-0088	
	רמת אשכול 058-718-5065	
	רמת שלמה 050-412-7721	
	<u>ערים אחרות</u>	
	אלעד 054-840-2444	
	בית-ר. A 058-324-5544	

לברורים והנצחות : 072-222-3383

או לקבלת החוברת במייל: ey@torasavigdor.org

נהנים מהחוברות? הפיצם גם לאחרים!

100 עותקים - 50 ש"ח

800 עותקים - 360 ש"ח

פרנס השבוע (כאלפיים חוברות!) - 1000 ש"ח

להוספת חוברות באזורכם, נא להוסיף בקשה ולציין אזור המבוקש

ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס

או בנדריים פון: 03-763-0585

קרן מס' 2985

OR AT TORASAVIGDOR.ORG/DONATE (SPECIFY "TOWARDS HEBREW EDITION")

חוברת מס' 41

הדפסה - "בית הדפוס" 1155-210-077

תורת אביגדור

פרשת אמור

”למנות ימינו כן הודע”

”וספרתם לכם”

”וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות תמימות תהיין. עד ממחרת השבת השביעת תספרו חמשים יום” (ויקרא כג טו). בשונה משאר הרגלים והחגים שהתורה קבעה להם יום מסויים, לחג השבועות אין תאריך קבוע בלוח השנה, התורה מסרה את קביעות הרגל הזה לכל עם ישראל, כל העם יספרו מיום הבאת קרבן העומר ארבעים ותשע יום, וביום החמישים לספירתם אז יהיה הרגל של חג השבועות. והתורה מדגישה בפירוש שאת הספירה הזו כל אחד ואחד חייב לספור: הגמ' במנחות (סה:) דורשת: ”וספרתם לכם” - שתהא ספירה לכל אחד ואחד.”

אם מטרת הספירה היא כדי שנדע איך לחשב ולדעת את היום שבו חל חג השבועות, די היה בכך שהתורה תלמד איך מחשבים את זמן החג - שבעה שבועות אחרי היום הראשון של פסח. ומצינו מצות ספירה אחרת בתורה, הספירה של שבע שנים שבע שנים של שנת היובל, אבל את הספירה הזו מסרה התורה לבית דין הגדול בלבד. (רמב”ם שמיטה ויובל פ”א.) מה הביאור בזה, שיש ספירת ימים שכל יחיד ויחיד צריך לספור?

בוודאי כבר שמעתם כמה וכמה הסברים וביאורים בעניין, ביאורים הקשורים לקרבן העומר ולמתן תורה. גם בבית מדרשנו עסקנו בהם, אבל היום אנו רוצים לגשת לעניין באופן יותר כללי, יסוד חשוב הקשור לא רק לארבעים ותשעת הימים האלה, אלא למשמעות הספירה הזו על כל ימי חיינו!

”מספר” - חטיבה של שלימות

כשסופרים פרטים, רק פרט שיש לו יחוד משלו מקבל מספר וספירה מיוחדת, ועלינו להבין שענינה של מצות ספירת העומר בצורה זו, הוא מפני שעל כל יחיד מוטלת החובה לתת לכל יום מימי הספירה את הערך המיוחד שלו, וזה יהיה ע”י שכל יום יספור את היום - ויחד לו את המספר המסויים שלו, כחטיבה שלמה ומיוחדת של מציאות.

רבי אברהם אחי הגר”א זצ”ל, מלמד אותנו יסוד חשוב ביותר בתחילת ספרו ”מעלות התורה”. הוא כותב בשם הגר”א שמה שהוזכר בחז”ל שיש תרי”ג מצוות לתורה, אינם אלא תרי”ג שרשים, אבל הם מתפשטים לענפים הרבה; ”עד שמי שיש לו עין השכלי ולב מבין, יוכל להתנהג בכל פרטי הנהגותיו ועניניו - מקטן ועד גדול, על פי התורה והמצוות, כאשר הובא הרבה מעשים מהקדמונים ז”ל בגמרא ומדרשים, מאשר נהגו הנהגותיהם - הכל על פי התורה והמצוות”. על פי יסוד זה, עלינו להבין שמצות ספירת ימי העומר צריכה לשמש לנו כשורש המלמד על החשיבות המיוחדת שעלינו לתת לימי חיינו, כל יום חדש בימי חיינו הוא חטיבה מיוחדת שעלינו לחדש בו משהו שיתן לו יחוד

מסויים, יום של חיים הוא יום ש'ספור' בתור שלימות מיוחדת שהיתה בו. ויש להתבונן מה התורה רוצה ללמד אותנו, מהו העניין הגדול של "ספירת ימים" של ימי חיינו?

ספירה שצריכה חכמה

דוד המלך ע"ה ביקש מהקב"ה: "לִמְנוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע" (תהילים צ יב). הפירוש של "כֵּן" הוא "נכון", כמו שמצינו "כֵּן בְּנוֹת צִלְפָּחַד דִּבְּרֹת" (במדבר כח ז), שהכוונה שהן דוברות נכון. דוד המלך ע"ה ביקש שה' ילמד אותנו איך למנות באופן נכון את ימינו. אנו אומרים פסוק זה בכל שבת בבוקר, וכדאי לשים לב אליו כי יש בו לימוד שנוגע מאד לכל אחד מאיתנו.

איך סופרים ימים נכון - זהו נושא רחב ועמוק. אבל הדבר הראשון שאנו יכולים להבין הוא שזו לא סתם ספירה, מדובר כאן על תכלית גדולה מאד. ולכן הפסוק ממשיך בבקשת דוד ע"ה, "וְנִבֵּא לְבֵב חֻמָּה". עזור לנו תן לנו "לִבֵּב" - שכל - של "חֻמָּה" עבור ספירה זו. כלומר, למד אותנו איך לזכות לשכל של חכמה, כי זה מה שנוצר בשביל לספור נכון.

מהי החכמה הזו?

ועדיין אין אנו יודעים באיזה חכמה מדובר כאן - ישנם סוגים רבים של חכמה. יש מאיתנו שיאמרו שמדובר על "חכמת התורה", ובוודאי נכון הוא שהתורה היא חכמה, כל מסכתות הש"ס נקראים "חֻמָּה" - ואין ערוך לחשיבותה של חכמת התורה, אפילו אם הוספתם היום לתודעתכם רק עוד פרט אחד של ידיעת התורה - הרי הצלחתם היום, התעשרתם בחכמה גדולה לנצח.

להבדיל, גם חכמת העולם יכולה להיקרא "חֻמָּה". כמובן שלא באותה מידה, ואף לא קרוב אל חכמת התורה, אבל אם לומדים את חכמת העולם באופן הנכון, אז מבינים שגם זה הוא לימוד דרכי ה'; דרכי ה' ומחשבותיו ניכרים בטבע ובהיסטוריה. ככתוב "לִדְעַת בְּאֶרֶץ דִּרְכָּךְ" (תהילים סז ג). אבל כשדוד המלך מדבר כאן על "לִבֵּב חֻמָּה", הוא מתכוון למשהו שהוא מעל ומעבר לכל צורות החכמה שישנן בעולם, והחכמה הזו היא הנושא שבו אנו רוצים לעסוק היום.

יראת ה' מעל לכל חכמה

כתוב בספר איוב: "הֵן יִרְאֶת ה' הִיא חֻמָּה" (כח, כח). הגמ' במסכת שבת (לא:): מבארת את הפסוק הזה ואומרת שהמילה "הֵן" ביוונית פירושה "אחת"; דהיינו שִׁירְאֶת ה' היא לבדה חכמה, וכל שאר החכמות - אפילו חכמת התורה - הן פחות "חֻמָּה" ממנה. בדרך כלל כשמדברים על הצורך לחיות עם "יִרְאֶת ה'", אנשים מפרשים שהמדובר הוא להתלבש בבגדים כאלו שיראי ה' נוהגים ללבוש, אבל כאן כתוב שִׁירְאֶת ה' היא הרבה יותר מאשר חיצוניות: היא חכמה! והחכמה היא ידע שצריך ללמוד בעמל, היא דורשת לימוד ותרגול, והיא לא קלה להשגה. והגמ' מלמדת אותנו שאפילו מי שלמד מסכתות מהש"ס - וזה קנין חכמה נפלא! - בזה הוא עדיין לא הגיע אל החכמה הגדולה מכל. כי יראת ה' היא חכמה בדרגה אחת מעל לכל החכמות, אפילו יותר מחכמת התורה.

ראה מלשון ראייה

איך משיגים את החכמה הזו? איך זוכים ונהיים "ירא ה'"? השלב הראשון הוא לדעת למה אנו חותרים, ולכן הקדמנו להסביר מה היא לא, והוצאנו מדעתנו את ההבנה המוטעית של העולם. אז מה היא באמת היראה הזו?

"יִרְאֶת ה' הִיא חֻמָּה" המילה "יִרְאֶה" שורשה במילה "ראייה". כשאדם לא רואה - הוא לא ירא. הפחד והיראה מגיעים רק אם האדם רואה - לפחות בעיני רוחו - שסכנה באה עליו. א"כ, "יִרְאֶה" היא סוג של "ראייה". ברור ש"יִרְאֶה" פירושה גם פחד. חייבים לפחד מה! בימינו אם הרב מדבר על פחד מה, אנשים חושבים שהוא לא יודע עברית, ובאמת הוא מתכוון לאהבת ה'. לא! כשאני מדבר על פחד, אני מתכוון לפחד במובן הפשוט ביותר של המילה! אלא שפחד אמיתי מבוסס על 'ראייה' הכרה. ולכן אם צריך לבאר את המילה "יִרְאֶה" במילה אחת, נבחר ב'הכרה'. להרגיש, להיות משוכנעים לחלוטין, בנוכחותו המציאותית של הקדוש ברוך הוא.

להרגיש את נוכחות ה'

ובזה הגענו לנקודה שאליה חתרנו היום: כשדוד המלך מדבר על מניין ימים בלבב חכמה, שהיא יראת שמים - הכוונה לעשות מכל יום שהוא יום של 'יראה' - יום של 'ראיית' ה'. ברור שכל עוד אנו נמצאים כאן בעולם הזה לא נוכל לראות את ה' ממש, אבל הכוונה כאן להכיר ולהרגיש בנוכחותו של ה' בעולם. "יראת ה'" היא "הכרה בה'", וברגע שמבינים את זה, משיגים את היסוד לחיים של עובד ה'.

זהו ה'ראשית חֲכָמָה', החכמה העליונה על כל החכמות. להשיג עוד ועוד אמונה חושית, שלא רק השכל ידע אלא שנגיש ממש בחושינו, את נוכחותו של ה'; ובדוגמא למה שאנו מרגישים בנוכחותו של כל אדם בסביבתנו, או לפחות מה שאנו מרגישים במציאותם של קרובי משפחתנו עמנו, נכיר במציאותו של ה' בעולמנו.

כל יום חטיבה שלמה

גם אם האדם מאד "חרדי", מאד מדקדק בהלכה, אם הוא לא עבד על עצמו כדי להשיג הכרה אמיתית בנוכחותו של הקב"ה - אין לו יראת שמים. הוא מתמסר ומדקדק, ואנו מעריכים זאת מאד, אבל הוא לא ירא שמים. כי יראת שמים היא דבר מסויים מאוד; ראיית - הכרת ה', ההרגשה הברורה שאני עומד לפני משהו, והמישהו הזה הוא ה', בכל עת וזמן. וככל שנחשוב עליו יותר, ככל שהדבר יהיה לנו יותר אמיתי, כך נהיה יותר ויותר יראי שמים, שהיא תכלית ביאתנו לעולם.

אם כן, למה ספרנו היום ספירת העומר, למה נספור מחר, כדי שנלמד מזה שגם אחרי חג השבועות כל יום הוא יום בעל ערך יחודי שראוי להספר במספר מיוחד, ספירת העומר היא הכלל, היא תרגול של העניין הכללי של ספירת ימינו; דהיינו לוודא שכל יום ויום מימי חיינו מנוצל ע"מ להשיג עוד ועוד יראת שמים. כל יום שעובר בלוח השנה הוא חשוב ביותר, צריך לספור אותו ולשים לב אליו, לשאול את עצמנו בכל יום ויום: "האם היום הוספתי יראת שמים בלבי"?

השמש והירח השעון של ימינו

כדי שנבין היטב את חשיבות העניין הזה של מניין הימים, התורה אינה מחכה לפרשת אמור כדי ללמד אותנו אודותיו. כבר בתחילת התורה, בפרשת בריאת העולם, אנו מוצאים אותו.

למה נועדו השמש והירח? מדוע ברא אותם ה'? כשקוראים בחומש מוצאים כמה טעמים, ואחד מהם הוא העניין שלנו, מניין הימים: "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי מָאֲרָת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם כֹּו' וְהָיוּ לְאֹתָת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וְלָשָׁנִים". מה הפירוש "וּלְיָמִים וְלָשָׁנִים", הרי ההבדלה בין היום ללילה כבר מוזכרת בפסוק: "לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלַּיְלָה" (בראשית א יד). בהכרח עלינו להבין ש"וּלְיָמִים וְלָשָׁנִים" פירושו שהשמש והירח נבראו למטרה נוספת, להבדיל בין הימים, כדי שאנו נוכל להבחין שהיום הזה עבר ונשלם ומכאן ואילך יתחדש יום חדש, וכך נוכל למנות את ימינו, ולהעריך מה השגנו בכל יום.

כשנתבונן בזה, נבין שזה רעיון מבהיל. לא היינו חולמים לומר דבר כזה אם הוא לא היה כתוב במפורש בתורה! אנחנו - בני האדם, על כדור הארץ הקטנטן שלנו - הרי בהשוואה לשמש הוא באמת קטנטן - וכי מגיע לנו שייתלה לכבודנו שעון ענקי בחלל? היודעים אתם מה גודלה של השמש? מה המרחק שלה מאיתנו? והמטרה של כדור האש הענק והיפהפה הזה היא לשמש לנו כשעון? כן! כך כתוב כאן שחור ע"ג לבן. השמש נתלתה עבורנו בחלל כדי שנוכל למנות את ימינו!

"הַתְנַעֲרִי מִעֶפֶר קוֹמִי"

כדי שלא ניתפס לטרדות העולם, ולא נשים לב שהחיים עוברים - השמש זורחת ושוקעת כל העת, כדי שנשים לב שהימים עוברים. יום עבר, ועוד אחד, ועוד אחד. לולא השמש החיים היו מקשה אחת גדולה וארוכה של זמן. והזמן היה עובר בלי שנשים לב, עד שפתאום היה תם ונגמר, בהפתעה גמורה. "מה? כבר עברו שבעים שנה"??

כשחלילה אירע לאדם אסון נורא, היצר הרע ניצח אותו במאבק, היצר הצליח להפיל ולהשפיל אותו עד לעפר, או יותר מזה להפיל אותו ל'בירא עמיקתא'. לולא התנועה המחזורית של השמש, האדם היה מתגולל בעפר מושפל ומלוכלך, ומאבד תקווה לחזור ולחדש את חייו, זהו זה הוא הפסיד במלחמת החיים ועולמו חרב עליו. אבל ביאת השמש והירח מעידים ומזכירים לו: "וְלַיָּמִים וְשָׁנִים", כל יום הוא מציאות חדשה ומחודשת, הם מאירים לו פנים ואומרים לו: ביום הבא, ביום החדש, אתה נמצא במציאות חדשה, אתה יכול לחזור לחיים, יש לך אפשרות של "חֲדָשׁ יְמִינוּ כְּקֶדֶם".

"לַיָּמִים וְשָׁנִים"

הקב"ה חילק את החיים עבורנו ל"חתיכות קטנות", כדי שנעריך אותם יותר וננצל אותם יותר. למשל, אשה שבעלה הביא הביתה מאכל יקר ומשובח. היא יודעת שאם היא תניח אותו כמו שהוא בבת אחת על השולחן, הילדים יאכלו אותו 'אכילה גסה' בלי להרגיש בטעמו הנפלא, ובחכמתה היא מחלקת את המאכל לפרוסות, כדי שילדיה יעריכו ויהנו מכל חלק וחלק של המאכל. כך הקב"ה העניק לנו חיים; הוא יכול היה לתת לנו משך זמן אחד ארוך של שמונים-תשעים שנה, אבל אז האדם לא היה יכול להעריך את ימיו ושנותיו, ובסופם של החיים הוא היה מרגיש שחיו הסתיימו זמן קצר לאחר שהחלו. לכן הקב"ה ברוב רחמיו חילק לנו את חיינו ל'פרוסות' של "יָמִים וְשָׁנִים", שנוכל להעריך את השנים ואת הימים כראוי, ולהבין את גודל האפשרות לחדש בכל שנה ובכל יום הכרה ויראת ה'.

החסד בחדשים וימים

אפילו חלוקה של שנים היא גדולה מידי, לכן ה' חילק את השנה לחלוקה של חודשים. לכן אנו אומרים "כָּאֲשֵׁי חֲדָשִׁים לְעֶמֶךָ נִתְּנָה", לשון מתנה. ראש חודש הוא מתנה! מה המתנה של ראש חודש? כי הוא "זֶמֶן כְּפָרָה לְכָל תּוֹלְדוֹתֵם". ראש חודש הוא זמן של כפרה, יום כיפור קטן. למה ראש חודש הוא זמן כפרה? כי פתאום אנו מקבלים זריקת התעוררות - עוד חודש עבר! אוי ואבוי, חודש שלם! מה עשיתי בחודש הזה? כמה התקדמתי? הרבה פעמים פתאום שמים לב שלא עשינו כלום! איזו טרגדיה! לכן זהו "זֶמֶן כְּפָרָה", פתאום שמים לב כמה גדולה היא המתנה של זמן, ומחליטים להשלים את מה שהפסדנו ולנצל אותו טוב יותר. ואפילו החודשים הם חלקי זמן גדולים מידי, ולכן ה' חילק את הזמן לחתיכות קטנות עוד יותר: ימים.

חסד גדול עשה עימנו ה' בכך שחילק עבורנו את הזמן, ע"י תנועות השמש והירח, ולכן עלינו לנצל את החסד הזה היטב. מחר כשתקומו בבוקר ואור השמש יזרום מבעד החלון, זכרו שאחת הכוונות בברכת "בְּרוּךְ אַתָּה ה' יוֹצֵר הַמָּאוֹרוֹת" היא, "תודה לך ה' על המאורות המזכירים לי את הזמן שחולף". השמש נעה במסלולה לאורך היום ומזכירה לנו: "דאגו שגם ליום הזה תהיה משמעות!"

"הַיָּמִים מְגִילוֹת"

אחרי שמפנימים את מה שכדור האש הגדול בשמים מזכיר לנו, נמנה את ימינו וננצל כל אחד ואחד מהם. כל יום הוא הזדמנות חדשה, שער חדש להצלחה. כמו שאומר רבינו ה"חובות הלבבות" (שער חשבון הנפש חשבון י"א): "כי הימים מגילות, כתבו בהם מה שתחפצו שיזכר לכם". בכל בוקר חדש אנו מקבלים מהקב"ה מגילה חדשה ונקייה, לכתוב בה כרצוננו.

זוכרים את הימים ההם בישיבה, כשהתחלנו מחברת חדשה של חידו"ת? היינו מלאים אמביציה, וחשבנו "המחברת הזו תהיה מלאה רק בתורה. אשמור אותה נקייה ומסודרת". אומר החוה"ל, כל יום הוא מחברת חדשה ונקייה! כתוב בה את מה שתמצא שזכרו עליך. וכי אנו רוצים שהמחברת שלנו תהיה מלאה בקשקושים בשוליים? וכי כך אנו רוצים להיזכר בעולם הבא? הדבר שאנו רוצים שיזכרו עלינו יותר מכל הוא "וְנָבֵא לְבָב חֻקָּה", כמה יראת שמים - הכרה בה' - השגנו בכל יום.

"מִוֹדָה אֲנִי לַפָּנִיךְ"

הקב"ה "מַחֲדֵשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית". כל יום הוא הזדמנות חדשה שה' מעניק לנו. אמש הלכת לישון בהרגשה גרועה, פיזית ונפשית. היית מותש ויגע, והרגשת שכל היום לא "הלך" לך, יום מבוזבז. ואז הלכת לישון, והקב"ה הושיע אותך, הוא שלח צוות שלם של רופאים מומחים שיעבדו ו"ישפצו" אותך. הם יישרו לך את הרגשות העקומים, ונסכו בגופך כוחות רעניים. והם עשו עבודה טובה, ואז, בבוקר קמת והרגשת שאתה אדם חדש. פקחת עיניים, נפלא! אתה מוצא את עצמך רענן ומלא כח - כל זה בהנחה שהלכת לישון בזמן, כי אם לא אתה קם עם כאב ראש ופיהוקים עצומים, וחושב לעצמך "יופי, עוד יום מייגע בפתח". אדם כזה הוא משוגע, לא מגיע לו לקום בבוקר כי הוא לא מבין את החשיבות של "לְמִנּוּת מִיָּנִי".

כשהקב"ה מחזיר אותך בבוקר בריא ורענן, צריך לפקוח עיניים ולומר "תודה". נתאר לעצמנו אדם שעבר ניתוח פנימי מסובך, לאחר שעות כשעוברת ההשפעה של ההרדמה, מתעוררים מההרדמה ופוקחים את העיניים אחרי הניתוח, לא מספיק רק לומר למתנח "תודה דוקטור, עשית עבודה טובה". צריך לכתוב לו גם צ'ק מכובד. אבל הקב"ה לא מגיש לנו 'חשבון' בבוקר, הוא רק רוצה שנאמר "מִוֹדָה אֲנִי לַפָּנִיךְ מֶלֶךְ חַי וְנֶקֶם שֶׁהֲזִיזְתָּ בִּי נִשְׁמַתִּי בְּחַמְלָה, רַבָּה אֲמוּנָתְךָ: וְכִי אֲנִי רְאוּי לטובה גדולה כזו, מה עשיתי שמגיע לי עוד יום? עוד הזדמנות? רַבָּה אֲמוּנָתְךָ!"

תמלאו את המחברת

הבקרים הם הזמן הטוב ביותר ביום להודות. בבוקר יש לנו אנרגיות חדשות, היום רק התחיל, הציפורים מזמרות והכל עדיין טרי ורענן מהלילה. כשמונים את הימים בדרך התורה אפשר להבין כמה גדולה ההזדמנות הטמונה בכל יום בחיינו; ולומר: "נתת לי עוד הזדמנות להשיג יְקָאת ה', אדאג שהיום הזה לא ירד לטמיון".

אם כן, במחברת החדשה של מחר בבוקר, התחילו לכתוב את הצלחותיכם בְּיָקָאת ה' עוד לפני שתקומו מהמיטה. אמרתם "מִוֹדָה אֲנִי" - זו הצלחה בְּיָקָאת ה'. אם רק ממלמלים את המילים "יוצא זיין", אז לא כ"כ, אבל אם אומרים זאת מתוך הבנה שאני מודה כאן למישהו אמיתי, אז זו הצלחה גדולה. אל תזלזלו, עם מעט מחשבה "מִוֹדָה אֲנִי" יכול להפוך אותנו לאנשים גדולים. זהו הדף הראשון במחברת.

נספור יחד שישים שניות

זו חוויה נפלאה, להתעורר לעולם הזה ולהתחיל מִיד לנצל אותו. אפילו לנצל רק דקה אחת מתוך היום הוא הישג. דקה אחת של חיים יכולה להביא לגדלות! שוו בנפשכם שנשארה לנו רק דקה אחת של חיים. בעוד שישים שניות אנו נפרדים מן העולם הנפלא הזה, גדוש-ההזדמנויות. היודעים אתם מה אפשר להשיג בשישים השניות האלו?

בואו ננסה את זה כאן ועכשיו! אנו הולכים לנצל את שישים השניות הבאות ונחשוב יחד: "יש בורא שברא את העולם יש מאין, ולכן אין לשום דבר מציאות עצמית מלבדו. וגם אותי הוא ברא. ה' אחד! הוא הדבר היחיד שאכפת לי ממנו. והוא עשה עימי חסד עצום ונתן לי את האפשרות לנצל את חמישים השניות הבאות למחשבה עליו ולמלאות את הייעוד שלשמו הגעתי לעולם, להכיר את בוראי. אז בארבעים השניות הקרובות אכיר בנוכחותך יותר ויותר, ואמלא את ייעודי. אני מבטי בשמש השוקעת ואני מבין שאתה אומר לי, 'הזמן חולף ועובר'. אז אני מודה לך ה' על כל מה שנתת לי. אני אוהב אותך, ה'. אני מדבר אליך, הבורא שלי, המלך שלי, ואני מביע את תודתי על העולם היפהפה שעשית עבורי. תודה על העיניים והרגליים והכליות שלי, ובמיוחד תודה על שעשית אותי חלק מהעם הנבחר שלך". נשארו לנו עשר שניות. אז נאמר: "תודה לך ה' על שנתת לי את הזכות הגדולה למנות את השניות בחיי, ולמלאות את ייעודי במחשבה עליך". ואז תם זמננו, ואנו עוברים לעולם שכולו טוב אחרי שמילאנו את ייעודנו! "יש קונה עולמו בשעה אחת!" (ע"ז י:) דהיינו בדקה אחת! רק צריך לדעת איך לנצל את הדקה הזו!

ואם עודנו נמצאים כאן בעולם הזה, זה לא אומר שאפשר להירגע ולבזבז את הדקות היקרות שלנו. התרגיל הזה היה אימון - כדי שנדע לנצל את כל דקות חיינו לטובה. כמו שספירת העומר מרגילה אותנו לספור ימים, כך אנו הרגלנו את עצמנו בתרגיל הזה לספור דקות! עכשיו אנו יכולים לצאת החוצה לעולם ולנצל עוד הרבה דקות חיים.

להשליך יהלומים!?

עלינו לדעת שיש דין וחשבון. הזמן הוא מתנה גדולה מאת ה', אבל אחריות גדולה כרוכה בו. דוד המלך אומר "בְּדָךְ עֵתִי" (תהלים לא טז), כל השעות שלי בידך, כל דקה שלי בידך. הכל שייך לך, לא לי. ואם אני לוקח דקה של חיים, שהיא יקרה מזהב ופנינים, ומשליך אותה לאבדון - אז הקב"ה אומר: "אני נותן לך מידי בוקר יהלומים, הרי חייך הם שלי! ואתה מבזבז אותם לריק!?" אחד מארגן לעצמו נופש באיזשהו מקום. לאיזו מטרה? הנאה, כיף. טיול בשביל כיף! אתה תבזבז נתח מהחיים שלך בשביל כלום!? אתה רוצח! רוצח את עצמך! כן, כן! אני לא אומר שאסור לנסוע לטיולים או לנופש, אבל לא לנסוע בלי חשבון ובלי מטרה! אם נוסעים כך, זהו חטא; וזה מראה שאדם זה אינו מבין מהי תכלית חיי.

שני סיפורים

אני מהסס קצת אם לספר לכם את הסיפורים הבאים, אבל אספר בכל אופן. בנו של ה"חפץ חיים" כתב עליו שכשבא אורח לביתו, הוא היה דואג למחסורו של האורח, מזון, שתיה או לינה, הוא היה סוחב למענו את מזרן הקש הגדול ומציע לו את המצעים, אבל לא היה מבלה עימו זמן רב. אם האורח היה זקוק לכך - גם היה מעניק לו מזמנו ומשוחח עימו. אבל הוא לא בזבז עבורו זמן מיותר, כי הוא ידע למנות את ימיו.

ועוד סיפור שעלול להישמע לכם משונה, אבל אני חייב לספר לכם אותו. לגאון מוילנא זצ"ל היתה אחות שהוא לא ראה במשך שלוש עשרה שנים. שלוש עשרה שנים! יום אחד היא באה לוילנא כדי לראות אותו. הגר"א יצא ממחדרו ודיבר איתה כמה מילים, ואז קם לחזור ללימודו. הוא שם לב שהיא היתה מאוכזבת, דמעה בצבצה בעיניה. אז הוא אמר לה, "בעולם הבא יהיה לנו זמן לשוחח". אל תספרו את הסיפור בחוץ, סיפרתי אותו רק בשבילכם. צריך להבין שהגר"א באמת חי רק בשביל התכלית.

אבל גם אם איננו הגר"א או החפץ חיים, זמננו צריך להיות יקר לנו. הולכים לביקור משפחתי אצל מישהו, ויושבים שם ומדברים ומדברים ומדברים. זהו רצח. אתה רוצח את עצמך בשביל כלום. תמצא תירוץ "אני לא יכול ללכת הלילה, אני חייב להספיק כל מיני דברים". ואם מגיע אליך הביתה מי שרוצה לבזבז את זמנך, תהיה נחמד אליו, ואחרי כמה דקות תמצא תירוץ! הצל את חייך! הוא שודד, ליסטים מזוין! מה שהוא עושה גרוע יותר מלשדוד את כל כספך! אנחנו לא רואים את הדברים כך, כי התרגלנו ללכת בעקבות ההמון שלא אכפת להם לבזבז את זמנם, אבל זו לא האמת.

זמן העבודה - הזמנות

והנה יש אנשים שיאמרו: "מה אתה מדבר איתי על ניצול הזמן? אני מוכרח להיות במשרד כל היום. כמה שהייתי רוצה לברוח לאיזה בית מדרש וללמוד! אבל אין לי אפשרות, אני חייב לעבוד. אז היום שלי בכל מקרה מבוזבז". זו טעות גדולה! העבודה במשרד או בחנות - היא לא בזבז זהו התפקיד שלך לעת עתה, זהו מקומך.

וגם שם אפשר לנצל את הימים. יש המון דרכים לעבוד את ה' במשרד, המון! כמה דוגמאות קטנות: במשרדים של זמננו ישנם דברים רבים שלא צריך לראות. אם הוא יחליט שהוא נמנע ככל יכולתו ממראות אסורות, אזי "אף לא פִּעְלו עֵזְלָה - בְּדַרְכֵי הַלְכוּ" (תהלים קיט ג), גם ההימנעות מעשיית עברות היא כשלעצמה הליכה בדרכיו. הוא זוכר בזה את ה', וזו יראת שמים. העיניים צריכות להסתכל סביב, זה טבעי; אבל ברגע שהן פוגשות משהו לא ראוי הוא צריך להזכיר לעצמו שהוא יהודי, הוא עובד ה'. וכך גדלים ביראת שמים מהמשרד.

וישנם דרכים טובות אף יותר: אפשר לחשוב על הקב"ה תוך כדי העבודה. "אשרי איש שלא ישכחך", תמיד אפשר לחשוב על הקב"ה, לא חייבים לשכוח ממנו כשעובדים, גם עבודה קשה. תוך כדי שמקלידים על המחשב אפשר לחשוב, "אני מקליד כדי לעבוד את ה', כדי לקיים בית יהודי כשר שגדלים בו ילדים יהודיים שיגדלו בדרך התורה". צריך כסף בשביל לגדל ילדים, ובשביל זה אתה עובד.

ההזדמנות במטבח

ולנשים ובנות ג"כ יש הזדמנויות כאלה. תוך כדי שהם בוחשות בסיר, מטאטאות את הבית או תופרות גרביים, לא משנה מה הם עושות, אם הן חושבות על הקב"ה, אכן, זו קריירה מפוארת! במקום להשליך ולבזבז את היהלומים שה' נותן להן, הן משמרות וצוברות אותם. וכי יש קריירה מפוארת מזו?

מניתם כמה רגעים של מחשבה על ה' תוך כדי שטיפת הכלים? חשבתם על ה' כמה שניות במשרד? אתם כבר גדולים!! כבר תוכלו להחשיב את היום למוצלח. גם אם בזבזתם הרבה זמן, אם לקחתם דקה אחת וניצלתם אותה - אתם כבר אחד מאלף, "מִשְׁכְּמוֹ נִמְעָלָה גְבוּהַ מִכָּל הָעָם" (שמואל א ט ב).

הספירה בשקיעה

על אף שאין גבול לחכמת יְרָאת ה', אבל "תפסת מרובה - לא תפסת" (יומא פ.). אם ניקח על עצמנו מדי הרבה בבת אחת, לא יישאר לנו כלום בסוף. תמיד נחזור לשיעור שלמדנו מספירת העומר, סופרים פעם אחת ביום. נשתדל פעם אחת ביום לזכור את ה' ולמנות את היום. בזמן שהשמש שוקעת נשאל את עצמנו, "האם אני יכול למנות את היום הזה? מה השגתי בו? יש בו מה למנות, או שהוא רק עוד יום שעובר לבלי שוב?"

סוף היום הוא סופה של הזדמנות, ואין לנו מידי הרבה מהם בחיינו. כשהשמש שוקעת זהו הזמן המתאים להתחיל לחשוב. מהיום והלאה, עד סוף ימיכם, אל תתנו לעצמכם לטבוע בשטף החיים עד כדי שלא תוכלו אפילו פעם אחת ביום לעצור ולחשוב. אתה יושב במשרד בחורף, כשהשמש שוקעת בשעה מוקדמת, ואתה רואה אותה יורדת בין גורדי השחקים אל קצה השמים. עצור לרגע וחשוב, היום כמעט חלף לו, הגיע הזמן למנות אותו. היום יום אחד למניין ימי חיי. היום שני ימים לקיום "למנות ימינו כן הודע". היום יום שלישי ל"נבא לבב חכמה". היום יום רביעי להשגת הכרה אמיתית בה'.

ואם אתם מוצאים שהיום לא נוצל כראוי, דאגו לנצל לכל הפחות את הרגעים האחרונים שלו, כשהשמש שוקעת והיום עומד להיעלם לנצח. לעולם לא תוכלו לחיות את היום הזה שוב. יהיו עוד ימים, אם ירצה ה', אבל היום הזה יאבד לנצח. ולפני שזה יקרה, חטוף אותו.

בשליחות הקב"ה

איך חוטפים? אגיד לכם. אשה אופה עוגה או מבשלת עוף במטבח, והיא יכולה להפוך את עצמה לגיבורה גדולה בזה. היא לשה את הבצק וחושבת, "שתי הידיים שלי פועלות בשליחות של של הקב"ה, כמו שכתוב "נָתַן לָחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד". הרי איך הוא נותן את הלחם? הרי הוא לא מושיט יד משמים ומניח לנו כיכר לחם ביד. אלא הפשט הוא שהוא נותן את הלחם דרך השליח שאופה אותו.

אז בין אם אתם אופים את הלחם לצרכי הבית, ובין אם אתם מוכרים אותו במאפייה, זוהי הזדמנות פז ל"ראשית חֲכָמָה", היקרה שבחכמות. כדאי לכל האופים לשמוע את הדברים האלה, כי אחרת החיים שלהם מתבזבזים. חישובו מה יכול כל אופה להשיג אם בכל פעם שהוא נותן ללקוח כיכר לחם, הוא חושב "נָתַן לָחֶם לְכָל בָּשָׂר" - אני השליח של ה' לתת לחם לברואיו". העובדה שמשלמים לו על הלחם אינה גורעת מן החסד כהוא זה.

וכשהאם או האופה רואים את השמש שוקעת בסוף היום, שיזכרו לשם מה ברא ה' את כדור האש הגדול הזה. "לא להפסיד אפילו יום אחד!" וברגע האחרון של היום, כשהיא מכניסה את העוגה לתנור, וכשהמוכר נותן כיכר לילד, הם עושים זאת מתוך מחשבה "הידיים שלי הם ידי הקב"ה הנותן לחם לכל בשר".

תארו לעצמכם רופא שיניים העומד בקליניקה שלו בסוף היום, עייף ויגע. כל היום הוא קודח בשיניים, והוא מביט החוצה לראות כמה זמן עוד נשאר לו לעבוד, והוא רואה את השמש השוקעת. ואז הוא תופס את עצמו ברגעים האחרונים של היום, ושואל את עצמו: "לשם מה אני חי? רק כדי להכניס עוד כמה צ'קים לחשבון שלי? זה מה ששווים הימים שלי?" "למנות ימינו כן הודע", ה' - עוזר לי ולמד אותי למנות את ימי".

אז מה הוא חושב תוך כדי שהוא קודח בשן הבאה בתור? דבר ראשון - התרכז בעבודתך. אבל אם הוא יכול, הוא מוסיף מחשבה כזו: "אתה, ה', רופא חולי עמו ישראל. אני רק השליח שלך. בשארית היום שעובר, אזכור שאני עובד בשבילך, מרפא את חולי עמך". הרי איך הקב"ה מרפא את חולי עמו? הוא שולח אנשים לבית הספר לרפואת השן.

ימינו כצל עובר

העושר הגדול ביותר שיכול להיות לאדם, הוא עושר בשנים, חודשים, ימים ושעות. זהו עושר! אנשים צעירים יש להם המון "כסף בחשבון". אבל גם מבוגרים, כל זמן שנשאר הוא עושר גדול. אבל העושר הזה הוא רק לכמה רגעים. הרי ביחס לנצח, כל שנותינו כמעט ואינם כלום. אז מה הפלא שצריך להתחנן לה' ולבקש על נפשנו: אנא, "למנות ימינו כן הודע"! למד אותנו איך למנות את ימינו כראוי, שלא יעברו עלינו בבלבול ומבוכה! היודעים אתם כמה אנשים מבליים את ימיהם היקרים כשראשם מבלבל במחשבות סרק? איך לריב עם הבוס, איך לנצח את השכן!

יש אנשים שמסתובבים מתוחים ודואגים, חושבים שהשכנים רודפים אותם, או קרובי משפחה. והם מבזבזים זמן במחשבות על חוסר הצדק שנעשה להם, מבולבלים בשאלות ודמיונות. אני לא מדבר על משוגעים, אלא על אנשים שפויים לגמרי. וכמה אנשים מבליים את חייהם במרדף אחרי עושר מדומה, או הנאות מדומות, במקום עושר אמיתי של יראת ה'?

ביום ההוא...

ופתאום, יום אחד בהיר, מלאך המוות בא לבקר אותם. הוא שוכב בבית החולים, ומלאך גבוה ושחור נכנס לחדר וטופח על כתפו: "בוא, הגיע הזמן". והוא אומר לו, "אולי תיתן לי רק עוד כמה ימים? עכשיו אני מבין כמה יקר הוא כל רגע. אני רוצה למנות רק עוד כמה ימים, בבקשה ממך. ועכשיו אמנה אותם ב'לֵב חֶקְמָה'". אומר לו מלאך המוות, "מצטער. כולם אומרים לי את זה, 'עכשיו אני מבין'. שמעתי את זה כבר מיליוני פעמים. בוא, הגיע הזמן ללכת". וכך נגמרת ההזדמנות שלו למנות את ימיו.

ובגלל שיום אחד ההזדמנות שלנו למנות תסתיים, ניתנה לנו המצווה של "וּסְפַרְתָּם לָךְ", כדי להזכיר לנו את העניין הגדול הזה. מצוות ספירת העומר היא הכנה ואימון למניין ימינו - כל ימינו. לכן כל עם ישראל בכל הדורות אינו נמנע מקיום המצווה הזו. כל אחד ואחד מאיתנו צריך למנות את ימיו, וצריך שתהיה לו האפשרות לענות על השאלה: "מה הצלחת להשיג היום?" כל יום ויום הוא הזדמנות של פעם בחיים.

והעובדה שבאתם לכאן היום היא כבר צעד בכיוון הנכון, זו סייעתא דשמיא לעזור לכם למנות את ימיכם בלבב חכמה. זהו לימוד גדול, עמוק ורחב; כל מה ששמעתם היום הוא כמו משחק ילדים לעומת ה"ראשית חֶקְמָה יראת ה'". אבל גן ילדים הוא המקום שבו מתחילים ללמוד ולהחכים!... ואם נזכה למנות את ימינו לפי לבב החכמה של יראת ה', הרי השגנו את התכלית שלמענה באנו לעולם.

שבת שלום ומבורך!

הארות על הפרשה

מתוך ספר ממלכת כהנים [באנגלית] - פירוש עה"ת מאת רבינו זצ"ל

"וספרתם לכם ממחרת השבת" (כג טו)

ספירת שבע השבתות אינה נעשית בדרך של ספירת הימים הבאים ("היום תשעה וארבעים יום לפני שבועות" או "לפני קבלת התורה"), כי אם בדרך של ספירת הימים שחלפו לאחר הקרבת "עמר ראשית קצירכם" (כג י). אילו היתה הספירה רק מחמת הציפייה לקראת המעמד הגדול של קבלת התורה כאשר קול ה' יישמע, היה עלינו לספור את הימים שנותרו לפנינו. אלא שמעשה ספירת הימים שחלפו מאז העומר מלמדנו את העקרון החשוב עד מאד להכיר טובה ולדעת להעריך את תנובת האדמה. כל יום נוסף שאנו ממשיכים לאכול את פרי הארץ, לאחר שהוקרב העומר ועל כן הותרה התבואה החדשה, משפיע תוספת שמחה ועל כן מצריך תוספת הערכה והכרת תודה. כל הסתכלות שלנו לאחר על כל אותם ימים בהם נהנינו מן התבואה החדשה, מביאה אותנו להיות יותר ויותר מכירי טובה ואוהבים את ה' אשר נותן לנו את הארץ ואת תבואתה, ובכך אנו משיגים השתוקקות גדולה יותר לעבוד אותו על ידי קבלת תורתו. "אם אין קמח, אין תורה" (אבות ז' יז) ועל כן "אם אין תורה, אין קמח" (שם) משום שלימוד התורה היא הביטוי של הכרת התודה על הקמח המאפשר לבריות למלא את תכליתם בחיים אשר היא תורת ה'. על כן נתינת התורה המונצחת חמשים ימים לאחר העומר בעצם מעצימה ומרחיבה את הערכתנו והכרת תודתנו על תבואת הארץ אשר לא זו בלבד שמספקת לנו פרנסה ואושר, אלא גם מאפשרת לבריות להשיג את הצורה העילאית ביותר של שמחה ואת העושר האמיתי ביותר, שהוא לימוד התורה והשגת הכרת ה' אמיתית.

"ושמחתם לפני ה' אלקיכם שבועת ימים" (כג מ)

זהו מאפיין ראוי לציון של עבודת ה' אשר נזכר כאן שוב (ראה להלן כז, ל - לא), גם השמחה שאנו שמחים צריכה להיות שמחה לפני ה'. ואכן, השמחה של עם הקודש שונה בתכלית מההוללות של האומות ושאר העמים. ראוי לציון העובדה שמעולם לא הוזכרו שום שעשועי משחק וצחוק בעת שמחתם של ישראל, (בשונה מאותו "עַבְדָּ רַב" של גרים מצרים שעליהם נאמר "וַיִּקְמוּ לְצַחֵק" בעת שחגגו לפני עגל הזהב). איפוק וריסון, הגינות ויראת ה' תמיד היו לעיניהם של ישראל, ואת מלוא אושרם ושמחתם הם מצאו בה: "וַיִּשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֶשְׂרֵי בְּנֵי צִיּוֹן יִגְּלוּ בְּמִלְכָּם" (תהלים קמט ב). אכילת בשר נחשבה להנאה תאוותנית לעם המאופק והטורוד הזה: "וַיִּזְבַּחַת שְׁלָמִים וְאָכְלָתָ שֶׁם וְשִׂמְחָתָ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים כז ז). ואולם מהדוגמאות הללו עולה בבירור שאפילו שמחה גשמית כגון אכילה עשויה להיות מנוצלת להישג הכביר של אהבת ה', ושהקב"ה מְבַכֵּר את שמחת הדביקות של עמו האהוב.

"ביום השבת, ביום השבת, יַעֲרְכֵנוּ לִפְנֵי ה' תְּמִיד מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּרִית עוֹלָם" (כד ח).

הביטוי בְּרִית עוֹלָם (ברית נצחית) נמצא (שמות לא, טז) בהקשר לשבת. כיון שכך, כאן יש להבין ביטוי זה גם בהקשר לעריכת לחם הפנים החדש על שלחן הזהב בכל שבת. "ביום השבת, ביום השבת", השבת אות היא למעשה בראשית ולבריאית העולם שעליו נאמר "עולם חֶסֶד יִבְנֶה" (תהלים פט ג). "מְזֻמָּר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת... להגיד בְּבִקְרָ חֶסֶדְךָ". "הקב"ה משיב רוחות ומעלה נשיאים ומוריד מטר ומצמיח אדמה ועורך שולחן לפני כה אחד ואחד" (קידושין לב:). משום כך עריכת ככרות לחם הפנים על שלחן הזהב ביום השבת מסמלת את בריאת העולם הזה, עולם החסד בו עורך ה' שולחן לפני כל אחד ואחד ("תַּעֲרֹךְ לִפְנֵי שְׁלָחַן" - תהלים כג ה). כזאת עושה ה' תמיד, ועל כן "וַיִּתֵּן עַל הַשְּׁלָחַן לֶחֶם פָּנִים לִפְנֵי תְּמִיד (בכל עת)" (כה ל). למשך שבעה ימים היו שתיים עשרה החלות מונחות, למען ייראו ולמען ישמשו עדות לחסדו של הבורא, ולאחר מכן הן נאכלו. בדומה לכך, לפני שנאכל את המאכל שלפנינו הבה נתבונן בו בהתפעלות ובהערצה, ונביע את תודתנו לבורא יתברך קודם אכילתו. ראוי לציון, ששתיים עשרה החלות הן הדוגמה היחידה של ההקרבה במשכן אשר הונחה לתצוגה למשך זמן כה ממושך. משום כך ברור שהתכלית של העבודה הזו היא להדגיש את החשיבות העילאית של המתנה הנפלאה הזו - הלחם. תמיד, בכל פעם שכהן נכנס למשכן, הוא ראה לנגד עיניו את לחם הפנים, ובכך נחרתו במוחו המתנות הנפלאות הללו של הקב"ה. חז"ל הלכו לאור הדוגמה הזו והורו למסור את הלחם לאחר בדרך כבוד (ברכות נ:), לפי שהלחם הוא העדות הגדולה לחסד ה' וטובו. משום כך העבודה של לחם הפנים היא עבודה של השגת הכרת ה' אמיתית. על מנת להשלים לימוד זה, נאכלו החלות בכל שבוע על ידי הכהנים, והתפיסה החושית אשר הושגה על ידי ראיית לחם הפנים נתחזקה וגברה באמצעות התפיסה החושית של אכילתם.

שאל איך ויגדך זקניך ויאמרו לך

מתוך תשובות שהשיב הרב זצ"ל לשואלים

שאלה:

מה כל כך רע בליצנות, וכיצד ניתן להימנע מכך?

תשובה:

מה כל כך רע בליצנות נוכל ללמוד מהגמרא (ע"ז יח): שאומרת, "קשה היא הליצנות שתחילתה ייסורין וסופן כלייה". קשה היא הליצנות - הליצנות היא מידה כה קשה ומסוכנת לאדם, שהיסורים אינם מכפרים, עליה אלא הם רק נסיון אחרון להצלתו מכלייה. הלץ הוא אדם שהוא לא חושב, אין זה אומר שהוא לא חושב על שום דבר, הוא בהחלט עשוי לחשוב איך להצליח בעסקים שלו, הוא עשוי לחשוב כפרופסור על מה שהוא מלמד במכללה. אבל על הדברים החשובים בחיים באמת, על הערכים שהתורה מלמדת אותו כיהודי לחיות על פיהם הוא לא חושב, ואם קורה והוא נפגש אתם פנים אל פנים, הוא מוצא דרך ללגלג עליהם ולהתעלם מהם, ובזה הוא מחמיץ את מטרת חייו; את הסיבה האמיתית שלמענה ה' ברא אותו.

אז בנסיון להציל אותו מאבדן חייו, ה' שולח לו במהלך חייו צרות ותקלות, ההתמודדות מול צרות גורמת לאדם לחשוב ברצינות על ערכי החיים, הצרות מעמידות את האדם בפני את מציאות החיים בצורה כזו, שמאד קשה לו להתלוצץ מערכי החיים - שעבורם באמת נתן לו הבורא את החיים. כל זמן שהחיים מתנהלים במסלול קבוע בלי פגע ובלי מכשול, אדם יכול להתלוצץ מהערכים הנעלים שהתורה מלמדת על החיים. אבל כשהדברים החשובים לאדם בחייו מפסיקים להסתדר כאילו מעצמם, והאדם מתחיל להרגיש את יד ה' הפועלת ופוגעת בעניני חייו, כבר קשה מאוד לאדם להמשיך לחיות בלי הבנה שכל מה שיש לו בחיים זה לא דבר שבא לו סתם כך בגלל שהוא איש מוצלח בר מזל ומוכשר, אלא כל הצלחות שיש לו בחייו במשפחה ובעסקים אפילו מה שהרכב נוסע בלי תקלות ובעיות, הוא רק מתנת ה'. היסורים מכוונים את האדם להבין שאם החיים ניתנו לו מה', בוודאי שיש מטרה שלמענה הוא נברא, וחובה עליו לחיות את חייו בהתאם לזה.

זה מתחיל ביסורים, למי שלא לוקח את הרמז ולא מקבל את ההודעה, זה נגמר בהרס וכלייה. הכרתי אדם כזה שהיה לץ, סוף סוף קרה לו משהו נורא, והבנתי שה' מנסה לגרום לו להפסיק את הליצנות שלו. אבל לא, הוא מעולם לא הפסיק. אז סוף סוף ה' אמר: נעשה לך עצירה!

והתשובה על השאלה, כיצד ניתן להימנע מכך? היא: תלמדו מוסר! בספר מסילת ישרים, בפרק ה' הוא עוסק שם במפסידי הזהירות וההרחקה מהם. כל אחד יכול להגיע לגדלות בעבודת ה', אבל צריך לדעת מה לעשות, מה לחשוב - תורת המוסר היא זו שמלמדת את הערכים שלפיהם ה' ברא את האדם.

לימוד המוסר נחוץ היום יותר מתמיד, עליכם לדעת, הצעירים כיום צמאים לא רק לגמרא וללומדות, כולם מחפשים את המסר שיתרגם את הלומדות שהם לומדים בישיבה למחשבות ומעשים, לחיות עם תחושות והרגשות של עבודת ה'. בדור הזה יש צמאון לעבודת ה' האמיתית. אבל אנו זקוקים להדרכה, ולכן, החשיבות הגדולה ביותר כיום היא להחיות את רוח המוסר בישיבות.